

ZALIG DE ARMEN VAN GEEST

door

JOHANNES BEUKELMAN

JOHANNES BEUKELMAN

Johannes Beukelman werd op 11 maart 1704 te Hoorn geboren. Hij studeerde theologie te Leiden. In oktober 1725 ontving hij een beroep naar Oost- en West-Blokker, dat wegens zijn minderjarigheid door de Staten niet geaprobeerde werd. Op 27 november 1726 werd hij tot predikant bevestigd in zijn eerste gemeente Driehuizen en Zuid-Schermer.

Vervolgens diende hij de gemeenten Alblasterdam (december 1728), Zierikzee (januari 1730), Hoorn (juni 1737), Rotterdam (maart 1749) en 's-Gravenhage (oktober 1750).

In 's-Gravenhage is hij op 17 augustus 1757 overleden.

Hij heeft diverse prekenbundels nagelaten. De hierna volgende preek is afkomstig uit de “Uitgelezene keurstoffen of zesentachtig Leerredenen” over verscheidene teksten des Nieuwen Testaments, eerste deel, uitgave 1857.

De preek is herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands.

ZALIG DE ARMEN VAN GEEST

door

JOHANNES BEUKELMAN

*"Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen".
Mattheüs 5:3*

Inleiding

We lezen in Exodus 19 van een grote en aanzienlijke volksvergadering, waar God het volk Israël samen deed komen. Dat volk was uit Egypte verlost; het was vervolgens in Mara beproefd, met het manna gespijst, en uit de steenrots gedrenkt. Het was overwinnaar van de Amalekieten en nu was het in de derde maand na de uittocht in deze woestijn aangekomen. Mozes vertelt hoe de Heere hem, nadat hij op de berg geklommen was, riep en de opdracht gaf om Zijn voornemen aan Jakobs huis en Israëls kinderen bekend te maken. Hij had het voornemen hen uit alle volkeren aan te nemen tot Zijn eigendom, tot een priesterlijk koninkrijk en een heilig volk. Hij is die God aan Wie de gehele aarde toebehoort en Wiens almachtige werken tegenover de Egyptenaren zij gezien hadden. Hij is die God Die hen als op arendsvleugelen gedragen en tot Zich gebracht had. Nu vraagt Hij om Zijn stem te gehoorzamen en standvastig te zijn in het houden van Zijn verbond, dat plechtig met hen gesloten zal gaan worden. Het volk beloofde dit. Vervolgens gebiedt God aan Mozes dat hij het volk twee dagen zou heiligen, om op de derde dag voor Hem te verschijnen; maar dan zó dat zij de berg Sinai – die rondom met een hekwerk was afgesloten – niet zouden aanraken of beklimmen op straffe van de dood, hetzij mens of beest. Op de derde dag daalde de HEERE in vuur op de berg neer, en sprak de tien Woorden met een stem van onbegrijpelijke majesteit. Het volk week terug, het stond van ver, hoorde en zag de donderslagen, de bliksemstralen en het geluid van de bazuinen en de rokende berg.

Dat was werkelijk een heerlijke verschijning, die in velerlei opzicht overeen kwam met de verschijning van Christus op de berg. Toen Hij in het vlees was verschenen, kondigde Hij op die berg de wetten van Zijn koninkrijk af. Er waren echter ook in velerlei opzicht verschillen tussen die beide verschijningen.

Ten tijde van de woestijnreis verscheen de Zoon van God op een berg, op de Sinai. Toen Hij de wetten van Zijn koninkrijk in het Nieuwe Testament afkondigde, krom Hij ook op een berg. Maar op de Sinai verscheen de Zoon van God bekleed met majesteit; nu verschijnt Hij ook, maar geopenbaard in het vlees en gehuld in nederigheid.

Op de Sinai gaf Hij de Wet en sloot daar het Verbond; maar op deze berg verklaart Hij diezelfde Wet, breidt ze verder uit en past haar op verschillende plichten toe.

Dáár werd de Wet verkondigd en toegepast op de toestand van het volk in die tijd; hier wordt zij nader verklaard en toegepast met betrekking tot het Koninkrijk der hemelen, dat uit Joden en heidenen zou opgericht worden.

Dáár stond geheel Israël als een enig man beneden aan de voet van die bepaalde berg voor het aangezicht des Heeren; hier zijn de discipelen en vele scharen, de eerstelingen van de gelovigen, die de gehele Nieuwtestamentische kerk van alle eeuwen vertegenwoordigen.

Dáár stonden de Israëlieten van verre en mochten zij de berg niet beklimmen; hier klimmen de discipelen en heel de schare tegelijk met Jezus de berg op.

Ten slotte werd dáár de Wet uitgeroepen tot schrik en vrees voor allen die het hoorden; maar hier wordt het Evangelie verkondigd tot troost en vreugde voor allen, die het ter harte nemen en armen van geest zijn.

Welnu, toehoorders, dit is de zaak die in onze tekst en in de twee volgende hoofdstukken op ons toekomt. Dit blijkt dan ook direct al duidelijk in de eerste wonderlijke uitspraak, waarmee de gezegende Heere Jezus Zijn mond opende, toen Hij zei: ‘Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen.’

In het hoofdstuk vóór onze tekst is verteld hoe de Heiland door Johannes in de Jordaan gedoopt is en in de woestijn door de duivel verzocht werd. Door de eerste gebeurtenis werd Hij ingewijd en door de tweede beproefd. Maar door beide heeft Hij – daartoe bekwaam verklaard – de heerlijke bediening van Zijn predikambt aanvaard. ‘En Nazareth verlaten hebbende, is komen wonen te Kapernaüm, gelegen aan de zee, in het gebied van Zebulon en Nafthali’, Mattheüs 4:13. Daar is Hij begonnen te prediken, door te zeggen: ‘Bekeert u; want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen’, vers 17. Daar heeft Hij enige apostelen geroepen en van daar ging Hij het hele land door, ‘lerende in hun synagogen en predikende het Evangelie van het Koninkrijk, en genezende alle ziekte en alle kwaal onder het volk’, vers 23, zodat Zijn gerucht uitging door geheel Syrië en vele scharen Hem navolgden van Galilea, van Dekápolis, van Jeruzalem, van Judea en van over de Jordaan, vgl. vers 24-25.

Daarna zet Hij Zich als de opperste Leermeester neer op de berg in de buurt van Kapernaüm, gevolgd door de uit al die streken bijeengekomen schare. Terwijl de menigte aan Zijn voeten gaat zitten, opent Hij Zijn mond en richt het woord tot Zijn discipelen om hen onderwijs te geven. Het gaat hier heel anders toe dan op de Sinai, waar alles met vrees en verschrikking gepaard ging, omdat een ontzaglijk onweer, vergezeld van donder en bliksem, heel Israël deed beven. Maar nu Hij als de Leraar der gerechtigheid in het midden van de grote gemeente naar voren treedt om het Evangelie te verkondigen, is genade op Zijn lippen uitgestort, waarbij men dan ook geen geluid van krakende donder hoort, of het flitsen van felle bliksemstralen ziet, maar alleen zegen en zaligheid van Zijn gezegende lippen hoort, als Hij met onze tekst Zijn mond opent en de troostrijke woorden spreekt: ‘Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.’

De inhoud van onze tekstwoorden is: *het Koninkrijk der hemelen is voor de armen van geest.*

Al de onderdelen van de Bergrede, die werkelijk een korte samenvatting van de gehele christelijke leer bevat, zijn door de allergrootste en de meest waardige Predikant Zelf gepredikt. Reeds dit eerste woord is onze bijzondere opmerkzaamheid zeer waard, omdat daarin niet alleen een wonderlijke uitspraak gehoord, maar ook verklaard wordt, namelijk voor wie het Koninkrijk der hemelen is. Ik denk dat ik hierbij tegelijk mag zeggen, dat Jezus hier duidelijk leert, dat Zijn volk dán het rijkst is, als het zich het meest arm van geest gevoelt.

O, algenoegzame God, maak toch armen van geest onder dit woord, opdat het Koninkrijk der hemelen onder ons uitgebreid mag worden!

Om deze woorden ordelijk te behandelen, moet u met mij acht geven

1. op de zaligspreking van de armen van geest;
2. op de reden die daaraan wordt toegevoegd, die de nadere verklaring van deze zaligspreking is, uitgedrukt door de woorden ‘want hunner is het koninkrijk der hemelen.’

Verklaring

1.

Degenen over wie hier gesproken wordt, zijn de armen van geest. Van hen wordt gezegd dat zij zalig zijn. Kom, laat ons deze twee zaken nader beschouwen.

a. De armen van geest

Armen zijn feitelijk mensen die al de voordelen van dit leven moeten missen. Ze hebben nauwelijks genoeg om zonder schande door het werk van hun handen van het ene stuk brood tot het andere te komen. Maar écht arm zijn die mensen, die al de dingen die nodig zijn om te leven moeten missen. Die helemaal niets hebben, zelfs geen armoedig kledingstuk om hun naakte lichaam te bedekken en niet één cent om hun gierende honger en snakkende dorst te bevredigen, en zonder een halve cent op zak om daarmee iets te kopen. Zulke mensen kan men werkelijk doodarmen of bedelaars noemen.

Wij kunnen echter de armen uit onze tekst niet in deze letterlijke zin opvatten, wat sommige roomsen hierover ook naar voren willen brengen ten aanzien van de vrijwillige, lichamelijke armoede van hun monniken. Zelfs sommigen van onze eigen godgeleerden zijn deze mening toegedaan. Zij denken hier aan zulke arme mensen, mensen die arm werden door de straffende hand van God. Nee, vrienden, men kan het hier niet in een letterlijke zin opvatten, omdat de monniken en ook zulke arme mensen niet alléén zalig zijn, wat anders hieruit zou moeten voortvloeien. Het bijvoegsel 'van geest' maakt duidelijk genoeg dat het hier niet gaat om arme mensen in de letterlijke zin van het woord. De armen uit onze tekst worden ook wel 'de armen dezer wereld' genoemd. In Jakobus 2:5 staat: 'Heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld?'

Armen van geest zijn mensen die een arme geest of een arme ziel hebben, zoals men iemand kort van voet noemt, die een korte voet, en gerust van geweten die een gerust geweten heeft. Om nu enigszins te kunnen beseffen wie deze armen van geest écht zijn, is het voor ons bevestigend nodig dat wij allereerst gaan horen waarin hun geestelijke armoede nu eigenlijk bestaat, en vervolgens wat de ernst van deze armoede in hun hart uitwerkt.

Wat het eerste betreft, zijn armen van geest in het algemeen mensen, die in zichzelf van alle geestelijke goederen beroofd zijn en alles missen wat nodig is voor het eeuwige leven. Daardoor zijn zij ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt, Openbaring 3:17. In het bijzonder zijn zij armen van geest, die een werkelijke en toereikende gerechtigheid missen om voor God te kunnen bestaan. Zij hebben in zichzelf geen gerechtigheid om tot God te naderen, en zij kunnen ook geen losprijs opbrengen om hun ziel te verlossen, Psalm 49:8-10.

Zij missen bovendien in zichzelf het beeld van God, en omdat zij gezondigd hebben, derven zij de heerlijkheid Gods, volgens Rom. 3:23. Zij zijn daarnaast ook arm van geest in kracht, wat betekent dat zij geheel en al zonder krachten zijn en machteloos om ook maar iets te doen wat geestelijk goed is. Zij zijn beroofd van alle geestelijke bekwaamheden en daardoor zijn zij onbekwaam om vanuit zichzelf iets goeds te denken, 2 Korinthe 3:5. Zij zijn arme wormen, niet bij machte om ook maar iets goeds te verrichten! Ten slotte zijn zij ook geestelijk arm in het goede en missen zij in zichzelf al wat werkelijk goed is. Zij hebben met het hoogste Goed, de Heere God, geen gemeenschap. Zij missen van nature die grote gave, die niemand echt kent dan hij die ze ontvangt, namelijk Jezus met Zijn gerechtigheid. Hun ontbreken de goederen van de Heere Jezus en van Zijn verbond. Zij zijn in zichzelf arm in geloof, arm in genade, arm in ware heiligheid, en daardoor zijn zij beroofd van alle geestelijke rijkdom, beroofd van het duurzame goed en van die zekere gerechtigheid, Spreuken 8:18. Zo bezien zijn alle mensen van nature armen van geest.

Maar hoewel de mensen in het algemeen zó beschouwd armen van geest zijn, worden al deze mensen in deze tekst door de Zaligmaker toch niet bedoeld. Want hoewel zij in zichzelf arm zijn, mogen zij desondanks de naam van 'armen van geest' niet dragen, omdat zij zich zó niet kennen, maar zich integendeel net als de Laodicensen verbeelden rijk en verrijkt geworden te zijn, en aan geen ding gebrek te hebben, Openbaring 3:17. Zij gevoelen hun armoede niet; die is hun geen last. Een onbekeerd mens staat in Gods Woord bekend als een dwaas en onvernuftig man, Psalm 92:7. Hij heet volgens Spreuken 9:4 een onverstandige en een verstandeloze.

Zoals een mens die niet bij zijn verstand is, zijn toestand niet kent en zijn armoede niet ervaart, maar als hij tot zichzelf komt pas gaat merken hoe hij is en in welke diepe armoede hij verkeert, zó is het geestelijk gezien ook als de zondaar net als de verloren zoon tot zichzelf komt. Dan pas gevoelt hij zijn geestelijke armoede en begint hij uit te roepen: 'Ik verga van honger', Lukas 15:17.

Laten we in de tweede plaats zo'n arme van geest nu eens wat van dichterbij bezien. Het is in onze tekst een mens die zijn geestelijke armoede ziet en kent. Zo lang een mens in zijn natuurstaat leeft, heeft hij geen recht besef van zijn geestelijke armoede.

Ook al zou hij door lezen, door het horen van preken of door iemand te horen spreken tot de gedachte komen, dat hij geestelijk arm is en dan zeggen 'wie is er niet arm van geest?', dan kent hij zijn armoede toch niet als armoede. Dat is slechts eigen aan een arme van geest, die God aan zichzelf bekend gemaakt heeft. Deze alleen kan werkelijk met zijn hart net als David zeggen: 'Ik ben ellendig en noodduchtig', Psalm 70:6.

Een arme van geest is ook echt geraakt door het zien van zijn geestelijke armoede, zodat hij die zowel voelt als ziet. Een natuurlijk mens zal ook wel eens zeggen: 'Wij zijn allemaal arme zondaars', maar zijn geestelijke armoede drukt hem niet, en doet hem ook niet beven en verslagen van hart worden. Iemand die echt geestelijk arm is, is tegelijk ook een verslagene van hart die voor Gods Woord beeft, Jesaja 66:2.

Zo'n mens heeft ook een gezicht gekregen op alles wat buiten God en Jezus is en waarmee hij zich tevoren ophield. Ja, hij zocht er zelfs hulp bij tegen zijn geestelijke armoede. Dat is nu voor hem net als bij de verloren zoon niet meer dan draf; en hij erkent mét David dat hij daarbij zijn ziel niet in het leven kan houden, Psalm 22:30. O, hoe klaagt hij er nu over dat hij tevoren zo dwaas was om geld uit te wegen voor wat geen brood is en zijn arbeid voor wat niet verzadigen kan, Jesaja 55:2. Het woord dat de Heiland eens met grote ernst sprak (Mattheüs 16:26): 'Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint, en lijdt schade aan zijn ziel?' – dat woord weegt op zijn hart en hij stemt daarmee in. Daardoor schaamt hij zich over zijn geestelijke armoede en roept hij uit dat niets buiten God en Christus zijn arme ziel bevredigen kan.

Een arme van geest is iemand die op de meest deemoedige manier tot de Heere nadert, met een hartelijke belijdenis, die hij móét uiten door dat smartelijke gevoel over zijn geestelijke armoede. Hij legt zijn geestelijke armoede voor Hem open en laat horen dat die hem drukt. Menigmaal staat hij net als de tollenaar van ver en durft hij zijn ogen niet op te slaan, maar roept hij uit: 'O God! Wees mij zondaar genadig!' (Lukas 18:13).

Een arme van geest heeft ook een ontwaakt geweten. Dat geweten dat te voren in slaap geraakt was, doet nu zijn werk. Het stelt hem zijn geestelijke armoede hoe langer hoe naakter en duidelijker voor ogen; het overtuigt hem hoe langer hoe meer dat hij van gebrek zal sterven en in zijn geestelijke armoede zal vergaan als hij zo arm blijft. Het geweten vraagt hem op de meest ontroerende wijze of hij in die armoede zo maar dóór kan gaan. Hij verfoeit zich met Job, en heeft berouw in stof en as, Job 42:6, vooral ook daarover dat hij niet ernstiger en werkzamer is. Hij kan het daarom niet langer verdragen in deze armoede dóór te leven.

Zo'n arme van geest is ook iemand die alle middelen aanwendt, maar steeds armer van geest wordt. Hij hijgt ernaar en kent een ernstig verlangen om gemeenschap met God en Christus te hebben, en de rijkdom van zijn ziel alléén te stellen in deze vereniging met God en Christus door het geloof, zoals Johannes doet in zijn eerste brief, 1:3.

Ten slotte is zo'n arme van geest iemand die zich keer op keer als een arme bedelaar tot God en Jezus wendt om als het ware zijn brood bij Hem te bedelen. Hij is steeds als een arme aan het bedelen om Gods gemeenschap en de bevinding daarvan. Hij bedelt om Jezus, om Zijn gerechtigheid en nabijheid; hij bedelt om genade, om geloof, om ware heiligheid en – in één woord, hij bedelt om al de goederen van het genadeverbond.

Ziehier, toehoorders, het beeld en de gestalte van een arme van geest, zoals de Geest van God ons deze in de Heilige Schrift laat zien. Maar bedenk terdege dat het iets anders is, de woorden die zo iemand spreekt, ná te praten of werkelijk zo'n mens te zijn. Hoe het gesteld is met de ziel van een arme van geest, kan uit de volgende drie dingen nog méér en verder blijken. Allereerst kan niets een arme van geest in zijn armoede te hulp komen; geen eigen werkzaamheden, hoezeer men daarmee ook bezig is, geen enkel ander schepsel, en ook geen enkel genot van de wereld. Zijn geestelijke armoede is daarvoor te groot; uiterlijke dingen kunnen daarbij niet baten.

In de tweede plaats wegen de uiterlijke dingen niets in vergelijking met de inwendige zaken. Dat komt omdat de smart die een arme van geest gevoelt over zijn geestelijke armoede, al de moeilijkheden die van buiten op hem aankomen, hem als het ware – als ik zo spreken mag – helemaal verzwelgt en verdrinkt.

In de derde plaats gaan de meeste gedachten en de ernstigste begeerten van zo iemand voornamelijk dáárnaar uit, om telkens maar méér en méér als een bedelaar bedelend bij God en Christus aan te houden.

Allen die zulke armen van geest zijn, zijn in de grond van de zaak al ware gelovigen, ware begenadigden, en hebben in beginsel al deel aan alle zalige genadegoederen van Gods verbond.

b. Zij zijn zalig

Hierom wordt van hen ook gezegd dat zij zalig zijn: 'Zalig zijn de armen van geest.' Dit woord houdt soms lichamenlijk behoud in, zoals in Lukas 23:29 en andere plaatsen; soms betekent het ook eeuwig heil en eeuwige zaligheid zoals in 1 Timotheüs 1:16. Hier moeten wij dit woord in de laatste zin opvatten, en dan houdt het in: bevrijding van alle kwaad en genieting van alle goed, hier aanvankelijk en in de hemel volkomen. Zo zegt onze tekst: Zalig zijn de armen van geest, dat zulke mensen zeer gelukkig en boven anderen bevoorrecht zijn. Zij zijn in beginsel in waarheid al zalig en deelgenoten van het allergrootste heilgoed; en zij zullen ook eeuwig zalig zijn.

2.

Hoor nu in het tweede gedeelte van deze preek, hoe Jezus de Heiland deze zaligheid nader verklaart, als hij eraan toevoegt: 'Want hunner is het koninkrijk der hemelen'. Wij moeten daarom nagaan wat hier onder het Koninkrijk der hemelen verstaan wordt; vervolgens wat het betekent, dat hunner het Koninkrijk der hemelen is, en ten slotte dat de zaligheid bestaat in het deelhebben aan dit Koninkrijk.

1. Het Koninkrijk der hemelen betekent hier niet alleen het zalige rijk in de heerlijkheid, dat de gelovigen eens ongestoord en eeuwig in de hemel in de onmiddellijke nabijheid van God en Christus zullen bezitten, maar vooral ook het rijk van de genade nu, ten tijde van de Nieuwtestamentische bedeling. Zo is het bedoeld in Mattheüs 3:2, waar de doper zegt: 'Bekeert U; want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen'. Want de bedeling van de genade en de staat van de strijdende kerk onder zowel het Oude als het Nieuwe Testament worden terecht een koninkrijk genoemd, omdat er een Koning, onderdanen, wapenen en wat er nog méér tot een koninkrijk behoort, aanwezig zijn. Daarom wordt de staat van de genade onder het Nieuwe Verbond terecht het Koninkrijk der hemelen genoemd.

Sommigen menen dat dit hetzelfde is als het Koninkrijk van God; en dat de hemelen genoemd worden in de plaats van God, Die in de hemel woont. In deze zin opgevat zeggen de Joden dat het Koninkrijk der hemelen begonnen is vanaf de berg Sinaï. Maar anderen zijn onzes inziens terecht van oordeel, dat deze manier van spreken nog iets méér aangeeft en duidelijker over-

eenstemt met de genadebedeling in het Nieuwe Testament. Deze genadebedeling en staat van de kerk van God wordt het Koninkrijk der hemelen genoemd, omdat de Koning van dat rijk nu alléén in de hemel is, terwijl Hij in vroeger tijd ook op een nadrukkelijke wijze in de tempel en tabernakel woonde. De bediening van de genade is nu ook méér hemels van aard, terwijl ze onder het Oude Testament omzwachteld was met vele en uitvoerige ceremoniën, die behoorden bij de schaduwdienst. Verder is het zo dat dit Koninkrijk zich nu niet alleen tot de Joden beperkt, maar zich ook uitstrekt tot alle volkeren onder de hemel. Ook zal de bedeling van dat Koninkrijk duren zolang de hemelen er zijn zullen, Psalm 89:30. Ten slotte is er sprake van het Koninkrijk der hemelen, omdat dit Koninkrijk in de hémel voltooid zal zijn en bevestigd zal worden.

2. Dit Koninkrijk geeft Christus aan de armen van geest in eigendom, als Hij zegt: 'Hunner is het koninkrijk der hemelen'. Hij doet hen dus delen in de gemeenschap met het Koninkrijk der genade en der heerlijkheid. Aan dit Koninkrijk der genade heeft diegene deel, die de goederen en voorrechten van het Koninkrijk deelachtig is. Voor hem is Christus van God geworden tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, 1 Korinthe 1:30. Hij heeft, gerechtvaardigd uit het geloof, vrede bij God door onze Heere Jezus Christus, Romeinen 5:1. Hij geniet ook de zalige vruchten van deze goederen en voorrechten, zodat hij geregeerd en bestuurd wordt door de Koning van dit Koninkrijk Die dat doet als zijn Herder, Psalm 23:1. Door Hem wordt hij ook bewaard, verdedigd en beveiligd, Johannes 10:27-28. Als ware onderdaan van dit Koninkrijk is hij ook verlost van de heerschappij der zonde (Romeinen 6:14), en dient hij de Heere, zijn Koning, vrijwillig (Psalm 110:3; Lukas 1:74-75). Hij mag weten dat geen kwaad hem kan deren, Jesaja 43:2-3, maar dat alles voor hem moet medewerken ten goede, Romeinen 8:28. Ja, alles is zijn eigendom wat in dit Koninkrijk gevonden wordt: Christus, het Koninkrijk, de heerschappij en al wat er meer is (1 Korinthe 3:22; Openbaring 1:5-6).

Aan dit Koninkrijk der heerlijkheid heeft hij eerst naar de ziel, en daarna ook wat het lichaam zelf betreft deel. Hij zal toegelaten worden tot het deelhebben aan de heerlijkheid van de hemel, waar hij een volkomen verlossing van alle kwaad en het volle bezit van alle goed zal ontvangen.

3. Uit het voorgaande kan men nu heel gemakkelijk vaststellen, dat hij die dit Koninkrijk der hemelen bezit, zalig is. Het deelhebben aan dit Koninkrijk sluit immers in zich, dat hij door de rechtvaardigmaking en de heiligmaking bevrijd wordt van het hoogste kwaad, van de schuld, van de straf, van de heerschappij van de zonde en van de toorn Gods. Het betekent ook dat hij alle goederen bezit, die werkelijk rijk maken en de grootste blijdschap en vreugde aanbren- gen. Ook mag hij deelhebben aan Christus' koninklijke eer en heerschappij, en mag hij deze gelukzaligheid in de hoogste hemelen voor altijd en eeuwig bezitten. Wie moet niet, na dit alles overwogen te hebben, uitroepen: o, drie- ja viermaal zalig is hij voor wie dit Koninkrijk der hemelen is!

Geen wonder, toehoorders, dat Christus deze heerlijkheid toekent aan de armen van geest. Niet omdat zij die zaligheid verdienen door een innerlijke waardigheid van hun geestelijke armoede. Maar er is een verband tussen al de weldaden der genade, en daarom is de geestelijke armoede beslist het begin van het geestelijke leven. Dat begin heeft zeer zeker te maken met de voltooiing van dat genadeleven, dat hier trapsgewijs plaatsvindt en hiernamaals in de heerlijkheid ten volle wordt voltooid. Hieruit vloeit als vanzelf voort dat deze zaligheid voor de armen van geest moet zijn. Dit volgt ook uit het verband dat bestaat tussen de werkzaamheden van het geloof. De armoede drijft de ziel immers naar Christus en doet hem in dit koninkrijk overgaan; en zo wordt hij zalig.

Toepassing

Toehoorders, de toestand van een natuurlijk mens is getekend. Hij is een arm mens, en mist alles wat voor het leven noodzakelijk is. Hierin hebben we ook een kenmerk van de leer der waarheid, die de zondaar op het diepst vernedert. Dat doet Christus hier en daarin volgen wij de Heiland na in onze belijdenis.

Elk van u moet zichzelf onderzoeken of hij voor de Heere werkelijk een arme van geest is; alleen van en voor de armen van geest is het Koninkrijk der hemelen, en alleen zij zijn zalig. Het is geen bewijs dat men werkelijk genade kent, als men naar wereldse maatstaven arm is, zoals sommigen zich dwaas inbeelden, of als men alleen maar weet dat alle mensen arme en ellendige zondaren zijn.

Maar de werkzaamheden van de werkelijke armen van geest zijn betere bewijzen. Zij zien en erkennen namelijk hun geestelijke armoede. Zij hebben ondervonden dat er buiten God en Christus niets is wat de armoede van hun ziel te hulp kan komen. Zij vernederen zich hierover voor de Heere en leggen hun armoede bloot. Zij worden hoe langer hoe meer arm van geest. Hun ziel gaat uit naar God en Christus, want dat is voor hen krachtig goud en overvloedig zilver. Zij wenden zich telkens opnieuw al bedelend als een arm mens tot de Heere.

Wat zijn er weinigen in wie deze dingen gevonden worden! De meeste mensen zijn als de Laodicensen rijk en verrijkt geworden, Openbaring 3:17. Mensen met wie het zó gesteld is, u bent arm en u weet het niet! U bent niet zalig en ook niet veilig. Het Koninkrijk der hemelen is niet voor u. U bent nog onderdanen van het rijk der duisternis. O, dat uw ogen eens opengingen, zodat u uw geestelijke armoede zag! Wat zou u dan schrikken van uw toestand; wat zou u dan gaan bidden en bedelen bij de Heere. Dan zou u echt begrijpen wat de armoede van uw ziel is, en bij de Heere Jezus aanhouden en om genade en gerechtigheid vragen.

Wat u aangaat, armen van geest, die u zo werkelijk tegenover de Heere kent, zie uw zalig geluk met dankbaarheid en ootmoed van hart. Toon en gedraag u als armen van geest, indien u in het geloof steeds rijker wilt worden, door gedurig in ootmoed uw diepe onwaardigheid te erkennen, zoals Paulus – die een groot geloof had – mocht doen, 1 Timotheüs 1:13-15, en zoals de Kananese vrouw dat deed, Mattheüs 15:27-28. Dan zult u zich niet boven anderen verheffen en anderen niet hoogmoedig verachten, 1 Korinthe 4:6. Dan zult u de geringste weldaden van God hoogachten en waarderen, omdat u ze niet verdiend hebt. Dan zult u voortdurend als een arme bedelaar tot Christus uitgaan. Betoon dat u in alles onderdanen van het Koninkrijk der hemelen bent.

Armen van geest, luister goed. Al houdt de wereld u voor ongelukkig, Christus spreekt u zalig. Ook al bent u in de wereld arm en gering, wat geeft dat! Uw geestelijke armoede is de ware rijkdom voor God. En hoewel u hier de meeste tijd alleen maar kruimeltjes geniet die van de tafel van Christus' genade vallen, toch zult u daarna in de hemel ten volle van de Heere verzadigd worden.

AMEN